

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Julin, M. (2021) Fysioterapeutin ammatti-identiteettiä etsimässä. *Liikunta ja tiede* 58:2, 56-57.

olivat paikalliset suojeluskuntajärjestöt ja ylioppilasosakunnat kansallismielisyyden kärkirintamassa, ja niiden välille syntyi moninaista urheiluyhteistyötä. Myös muuta urheilukanssakäymistä oli. Kilpailuissa ensiviulua soitti Suomi, yksi urheilun tuolloisista suurvalloista.

Toisen maailmansodan myötä Viro joutui neuvostodiktattori **Josif Stalinin** valloitusshalun kohteeksi yhdessä Latvian ja Liettuan kanssa. Normaali yhteydet Suomen ja Viron välillä katkesivat. Vähitellen rautaesirippuun tuli kuitenkin Stalinin kuoltua pieniä rakosia, ja suomalais-virolaiset urheilusuhteetkin alkoivat Moskovan tiukan kontrollin alaisena vähitellen herätä. Käytiin jopa otteluita eri tason joukkueiden kesken muutamissa urheilumuodoissa, kruununa maiden yleisurheilumaaottelu vuonna 1957. Laivayhteyden avautuminen vuonna 1965 Helsingin ja Tallinnan välille helpotti suuresti suomalaisten, käytännössä TUL:n joukkueiden matkoja Viroon, jonne ei enää tarvinnut kiertää Leningradin kautta.

Presidentti Kekkonen Tarton-puhe oli merkittävä kannustin virolaisten kansallistunnolle. Suomen presidentti toi voimakkain sanakääntein esiin sympatiansa ahdingossa elävää veljeskansaa kohtaan, jonka urheiluelämäkin oli alisteinen Moskovalle. Vaikka Kekkonen joutui tekemään tarkkuustyötä Neuvostoliiton johdon suuntaan, hän esiintyi Tartossa voimakkaasti Viron, sen kansan ja identiteetin ystävänä ja kannustajana.

Roiko-Jokelan teoksen kolmas artikkeli käsittelee TUL:n ja Viron Kalev-seuran suhteita 1950-luvulta Neuvostoliiton sortumiseen. TUL:lle, joka oli vaikeuksissa Suomen porvarillisen keskusurheilujärjestön SVUL:n dominoidessa maamme kilpailusuhteita aina 1970-luvulle, Viro-yhteys korostui, koska kyse ei ollut kansainvälisten urheiluliittojen näkökulmasta kilpailuyhteistyöstä. TUL:lle Viron suhteet tarjosivat kuitenkin mahdollisuuden omalta pieneltä osaltaan ulkomaan-kontaktiin. Eesti Kaleville puolestaan avautui TUL:n kautta kiivaasti himoitettu yhteys länteen. Vaikka TUL oli sosiaalinen työväenjärjestö, niin Moskovan silmissä se oli silti osa läntistä, porvarillista maailmaa, ja siksi ongelmallinen kumppani. Niinpä myös Kalevin ja TUL:n suhde oli jatkuvasti alisteinen Moskovan mahdollisille rajoituksille. Roiko-Jokela avaa tämän asetelman oivallisesti.

Suomalais-virolaisia urheilusuhteita Neuvostoliiton hajoamisvaiheis-

sa tarkasteleva artikkeli tuo esiin moninaiset vaiheet, jotka olivat yhteydessä myös Suomen valtiojohdon mieteesiin Neuvostoliiton hajoamisprosessista. Asiaa on paljon, ja pelikentälle tulee myös SVUL omine lähtökohtineen. Tarkka lukija löytää kehityskulun, mutta verrattuna edeltäviin lukuihin esitys jättää hieman sekavan vaikutelman. Lopputulos oli kuitenkin lohdullinen: Viron valtiollinen itsenäisyys palautui, ja Suomen ja Viron urheilusuhteet saivat uuden alun. Suomi oli 1990-luvun alussa Virolle jälleen hetken kuin isovelji – aivan samoin kuin 1920-luvulla. Tämä päti niin urheilussa kuin muusakin yhteiskuntaelämässä. Teoksen päätösluvussa Roiko-Jokela pakatoi toimivasti yhteen tutkimuskohteensa kokonaiskehityksen.

Heikki Roiko-Jokelan uusiin kirja on oivallinen esitys Suomen ja Viron urheilusuhteista. Poliittisen historian harrastajille se ei tuo maiden välisten suhteiden päälinjaan juuri uutta. Luokisat yksityiskohdat toki avaavat urheilusuhteiden konkretiaa poliittisine reunaehtoineen.

Yleisvaikutelma on myönteinen. On kuitenkin sanottava, että teoksen kieliasu ei ole paras mahdollinen. Pilkkun käyttö on heikkoa, ja monesti verbi on yksikössä, vaikka subjekti on monikollinen. Lisäksi tekijä käyttää turhan usein joka-pronominia, vaikka paikalle olisi kuulunut mikä-pronominin. Viro- ja Eesti-nimien käyttö on paikka paikoin pahasti sekavaa, eikä asiaa pelasta edes tekijän menettelylleen esittämä selitys.

ERKKI VASARA, VTT

poliittisen historian dosentti
Helsingin yliopisto
erkki.vasara@helsinki.fi

Fysioterapeutin ammatti-identiteettiä etsimässä

JARI TAPIO & VILLE VILÉN:
Fysioterapia 2.0 – kuntoutuksen tiede ja taide.

VK-Kustannus Oy. 2020. 346 sivua.

FYSIOTERAPIAN HISTORIA yltyä pitkälle ennen ajanlaskumme alkua. Kylvyt, lämpö- ja liikehoidot sekä hieronta ovat kuuluneet erilaisten vaivojen hoitoihin jo niin pitkään, että menetelmien

tarkkaa alkamisajankohtaa ei kukaan pysty määrittelemään. Nykyaikaisen fysioterapian alkuna voidaan kuitenkin pitää 1800-luvun Ruotsissa kehitettyä lääkinällistä voimistelua, lingiläistä mallia. Fysioterapia 2.0 -kirja pohtii, missä 2020-luvun fysioterapia menee ja minne sen tulisi mennä.

Kuntoutus on kilpailtu ala siinä missä kaikki muutkin. Markkinoille on ilmestynyt mitä erilaisimpia terapeutteja ihmisten vaivoja hoitamaan ja ennaltaehkäisemään. Kirjoittajien mieltä painaa se, millä fysioterapian voi tai pitää erottautua joukosta. Mikä tekee fysioterapiasta fysioterapian? Mikä on fysioterapeutin ammatti-identiteetti? Voiko olla niin, että asiakkaat määrittelevät fysioterapeutit pelkästään niksauttelijoiksi, naksauttelijoiksi tai hierojiksi? Puuttuuko fysioterapialta yhtenäinen ammatti-identiteetti? Näihin kysymyksiin kirja pyrkii hakemaan vastauksia.

Teos alkaa katsauksella fysioterapian historiaan ja päättyy pohdintaan tulevaisuudesta. Välissä käsitellään anatomiaa ja fysiologiaa, tutkimista sekä toimintaa työssä. Kirjassa on 27 kappaletta lukuisine alakappaleineen. Kirjan alaotsikon mukaista teemaa, kuntoutuksen tiedettä, ei sivuilla käsitellä, vaikka toki tekstin tukena lähteitä käytetäänkin.

Kirja on lukukokemuksena hie- man ristiriitainen. Ensiajatus julkaisusta saa hymyn huulille. On kiehtova ajatus, että käytännön työtä tekevät nuoret kirjoittajat ovat havainnoineet fysioterapiatyön arkea sillä ajatuksella, että muutoksia työn tekemiseen tai työidentiteettiin tulisi tehdä. Ja vieläpä niin, että rohkeasti ehdottavat muutoksia. Mutta itse teoksesta on hankala saada kunnon otetta.

Tekijöillä on selvästi ollut vilpitiön halu ja palo laittaa ajatuksiaan kirjaan. Julkaisu on kuitenkin täynnä asioita, jotka alkavat häiritä lukijaa. Jo kirjan aloituskappale ”Kuntoutuksen historia” ei käsittele kuntoutuksen, vaan fysioterapian historiaa ja sitäkin melko pitkälle lähinnä manuaalisen terapian tai ortopedisen fysioterapian näkökulmasta. Koko kuntoutuksen käsite on hyvin vajavaisesti käsitelty. Kun kirjan perusajatus on päivittää fysioterapiaa 2.0 -versioon, niin miksi kirjassa ei ole avattu tämän hetken käsityksiä? Mitään viittauksia fysioterapian ydinosaamiseen, fysioterapiaan tieteenä tai nykyfysioterapian tarkastelukulmaan ihmisistä yhteiskunnassa ja yhteisössä toimivina yksilöinä on kirjasta turha etsiä. Ammatin kansanvälisyys, vaikkapa Fysioterapeuttien maailmanjärjestön (WCPT) määritelmien kautta, loistaa myös poissaolollaan.

Yli puolet kirjasta käsittelee teoriaa ja käytännön työhön liittyviä menetelmiä. Tämänkin osuuden lukeminen on hämmentävää. Osuudessa on paljon hyviä asioita ja huomioita, mutta monet asiat jäävät alkutekijöihin tai ovat kummallisen sekavia ja puutteellisia. Kirjassa puhutaan paljon tutkimuksista, mutta esimerkiksi suomalaisia tai ulkomaisia fysioterapiasuosituksia ei nosteta tiedonlähteinä esiin – niiden tarkoitushan on juuri tuoda tutkittu tieto koostetusti mahdollisimman lähelle arjen työtä.

Viimeisessä kappaleessa kirjan tekijät esittelevät oman ehdotuksensa fysioterapeutin identiteetiksi, liikekäyttäytymisen. Kirjoittajien mukaan liikekäyttäytymisen on lähes kaikkien kehon kudosten ja järjestelmien muodostama ilmentymä, jossa eri muuttujat ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Muuttujat on jaoteltu patologiisiin, psykologisiin, elämäntavallisiin, sensorisiin, rakenteellisiin, biomekaanisiin, neurofysiologisiin ja kuormituskellisiin muuttujiin. He ehdottavat, että asiakasta pitäisi tutkia tai tarkastella aina näiden muuttujien kautta. Vaikuttamalla muuttujien kautta löydettyihin rajoituksiin voidaan asiakkaan kokema haitta poistaa tai ainakin lieventää sitä.

Lienee selvää, että kehityksen kannalta jokaisessa työssä olisi aika ajoin hyödyllistä pohtia oman ammattinsa identiteettiä. Ajat ja menetelmät kehittyvät, uusia tekijöitä tulee ammattiin. Siksi onkin erityisen virkeää, että tämä kirja on kirjoitettu. Se ei yllä tietokirjatasolle ja tarkastelee fysioterapian am-

matti-identiteettiä melko kapean näkökulman läpi. Teoksen suurin ansio onkin siinä, että se haastaa vanhoja työtapoja ja käsityksiä fysioterapiasta, sekä pyrkii herättämään tuoreita ajatuksia fysioterapiasta ammatillisesti.

Terminä Fysioterapia 2.0 on hauska ajatus. Nykypäivän nopeatempoisessa maailmassa selkeä viestintä on tärkeää. Kun globaali ammatti on ollut olemassa vuosisatoja ja nykyisessä muodossaankin kohta jo lähes 200 vuotta, on selvää, että ammatti-identiteetti on vahva. Ehkäpä Fysioterapia 2.0 -versiota luotaessa ensimmäinen tehtävä voisi olla tämänhetkisen ammatti-identiteetin tarkastelu laajasta näkökulmasta, ja sen päivittäminen tarvittaessa. Tähän tarvitaan koulutuksen kehittämistä, mutta ennen kaikkea viestintää fysioterapialla saavutettavista tuloksista sekä ammattikunnalle itselleen että muille sidosryhmille.

MIKKO JULIN

lehtori

Laurea-ammattikorkeakoulu
mikko.julin@laurea.fi

Unelma Olympiasta ennen ja nyt

PETTER KUKKONEN: Oliivipuut eivät koskaan kuole.

Docendo 2020. 759 s.

TUTKIMUKSELLINEN KIINNOSTUS antiikin ruumiinkulttuureihin on ollut Suomessa sen verran vähäistä, että **Lauri ”Tahko” Pihkalan** lähes sadan vuoden takainen artikkeli, oikeastaan kommentaari, jonka hän sai julkaistuksi *The Journal of Hellenic Studies* -lehdessä, lienee yhä lajissaan ylittämätön saavutus.

Pihkalan pienessä tekstissä pohditaan pentathlonia, muinaista viisioottelua. Siitä puhutaan myös **Petter Kukkonen** rönsyilevässä romaanissa *Oliivipuut eivät koskaan kuole*, joskin päähenkilö on väkevä painija, 300-luvulla ennen Kristusta elävä ja kovia kokeva Alekos-niminen nuorukainen.

Sepitteen arviointi ei vain taida luontevasti istua käsillä olevaan lehteen, joten lähestyn yli 700-sivuisesta nidettä pitkäksi venähtäneenä kommentaarina julkaisuhetken urheiluriennoista. Kuten vaikkapa **Mika Waltarin** lukijat tietävät, historiallisen ro-

maanin tekijöiden kauniina tapana on tarjoilla antiikkiseen asuun naamioituja opetuksia aikalaislukijoille. Mitä siis Alekos kumppaneineen haluaa sanoa 2000-luvun urheilusta?

Jalo urheilu ei enää ole sitä, mitä se joskus oli. Korruptio rehoittaa, samoin kaupallisuus, suoranainen vilppi ja ”huumaavien aineiden” käyttö. Urheilijat halveksuvat ”kehon harmoniaa” erikoistumalla jo varhain, vielä parrattomina nuorukaisina ”yksittäisiin lajeihin”. Kilpailun ”tiivistyessä” osanoton itseisarvo karisee; ylettömiksi paisutetuja palkintoja ja massojen palvontaa tavoitellaan keinoja kaihtamatta.

Kliseettä lainaten ”terve sielu” ei enää kohtaa ”tervettä ruumista”. Antiikkinen tokaisu terveestä sielusta terveessä ruumiissa todella toistuu kirjan sivuilla, mutta kertaalleen se osataan jo mainita ”kuluneeksi” fraasiksi. (Alun perin sillä ei ollut mitään tekemistä ruumiinharjoitusten kanssa.) Vastaavalla tavalla käytännössä kaikki vanhojen, väitetyt ihanteellisten aikojen haikkailijat tyrmätään vasta-argumentein.

Koska ihminen on aina pyrkinyt eteenpäin, siis kehittymään, miksi ei täydellisyys tavoittelua sallittaisi urheilijoille? Ja koska ”Olympian unelma” on puhutellut aikaisempiakin sukupolvia, eivätkö huippusuoritukset väjäämättä synny vain äärimmäisin, joidenkin mielestä kohtuuttomin ponnistuksin? Siinä hankkeessa piilee ”ihmisyden tautia”, Alekos järkeilee. ”Maailma näet lakkaa olemasta maailma sillä hetken siunaamalla, kun se kumartaa hiljaisten miesten tasaiselle rivistölle.”

Kirjallisuudentutkijat kertokoot, onko Petter Kukkonen sepite aidos-ti moniääninen eli hienosti ilmaistuna polyfoninen teos. Ainakin se tarjoaa tu-